

GIZA ESKUBIDEETARAKO HEZKUNTZA: NAZIOARTETIK EUSKAL HERRIRA

Jon-M. LANDA

Zuzenbide Penaleko Irakaslea (UPV/EHU)

Giza Eskubideetarako Zuzendari ohia (EJ)

AURKIBIDEA

1. Sarrera
2. Nazioarteko estandarrak
3. Nazioartetik EHra
4. Etorkizuneko erronka

SARRERA

- Abiapuntua: ETArekin behin-betiko su-
etena eta gero, zer?
 - Eta eskolan zer?
- Aldez aurretikoa: “Bakea-bakegintza”
eta hitzen borrokak
- Bakegintza, **gizarte-sareak berregitea**:
“zauriak itxi”
 - maila kolektiboan
 - maila indibidualean

- Sareak berregitea-biradiskidetzea: bake “positibo”tik abiaturik (Galtung)

- Bakea eta Justizia batera joan beharra
- Justizia, GIZA ESKUBIDEETATIK
 - Babesa dugu horietatik joku politiko maltzurra sahiesteko/kontsentsua bultzatzeko
 - Baita ESKOLA munduko errepide-orria bilatzerakoan ere! Ikus ditzagun estandarrak

2. NAZIOARTEKO ESTANDARRAK

- Giza eskubideen hiru adiera
 - Ez-juridikoa
 - Funtsezko eskubideena
 - Nazioarteko GGEEen Zuzenbidea
- Naz. GGEEen Zuz. Sorrera:
 - Nazio Batuak eta 1948ko GGEE Aldarrikapen Unibertsala
 - 1966KO ITUNAK
 - 70,80 eta 90 hamarkadak: ARLOKO ITUNAK

- **VIENAKo Munduko Biltzarra: 1993**
 - GGEEen “berpizkundera”
 - GGEE Hezkuntzaren garrantzia
 - Mekanismo extrakonbentzionalak sustatzea (Goi Mandataria)
 - Egitaraua: GGEEen Planak eta GGEEen Hezkuntza planak ere
- GGEE Hezkuntzaren **Hamarkada 1995-2004**
 - Estatuek eta eskualdeek **ekintza-plana** bultzateko irizpideak (lidergoa gobernutan, GKE sareak bultzatu beharra, parte-hartzea planean, eskola eta eskolaz kanpokoak, ebaluazioa...)
 - SORTZEKO PROSEZUA eta EREDU instituzionala
 - **Munduko sarea** sortu beharra, GOI MANDATARIAREN bulegoaren lidergoan

- Hamarkadaren ondorengoa: **Mundu Programak**
 - 2005-2009 aldia: lehen eta bigarren hezkuntza
 - 2010-2014 aldia: unibertsitatea eta funtzionari publikoen trebakuntza
- **LABUR:**
 - GGEE historia: 1948tik (1977tik)
 - GGEE hezkuntza: 1995tik –"jaio berria"-

- **EUROPAKO ESTANDARRAK**
 - Europako Kontseiluaren lana 90 hamarkadan
 - 1997ko gomendioa (hamarkadarekin lotzeko) GGEE Hezkuntzaren alde
 - Herritartasunaren Hezkuntza
 - 2010eko EUROPAKO KARTA, GGEE hezkuntza eta Herritartasunaren Hezkuntzari buruzkoa

3. NAZIOARTETIK EUSKAL HERRIRA

- Abiapuntua: hezkuntzaren inguruko demanda politikoa, terrorismoa dela-eta
 - 2005etik areagotzen da: biktimen lekukotzak eskoletara!
- Eusko Jaurlaritzaren aurrekari batzuk
 - Unesco-rekin memoranduma (1997)
 - Lehenengo diagnostikoak (1998)
 - Hezkuntza programa, bizikidetzaz eta bakeaz (2000)
 - Gazteriaren eta GGEE zuzendaritzaren lana (2000-2005)

- “Lekukotzaren” aurreko erantzuna:
GGEE Hezkuntzaren gaineko Euskal PLANA 2008-2011
 - Serio erantzun nahi GGEE erronkei
 - Erantzun orohartzailea eta ez zatikakoa
 - GGEEen estandarretan oinarria harturik!
 - Vienako Programa eta ondorengoetara jotzen da

- Bake eta bizikidetzaren Plana 2006an (EJ): ardatzetako bat GGEE eta Bake-hezkuntzari buruzkoa dugu
 - VIENAn **GGEE Plana**
- **GGEE Hezkuntza plana: prozesua**
 - 14 hilabeteko lana: 2006-2007
 - Diagnostikoa
 - Parte-hartzea
 - Administrazio hiru mailak
 - GKE en euskal sarea sortzea
 - Eskola Kontseilua, Unibertsitateak, Arartekoa, EITB
 - Nazio Batuetako Goi Mandataria

- **GGEE euskal plana: egitura-edukia**
 - 90 lan-programa (70 EJ, 20 aldundiak-EUDEL)
 - 6,5 milioi euro
 - EGITURA
 - “Barrura” begira: Sailen arteko batzordea
 - “Kanpora” begira: Kontseilua
 - Gobernua, aldundiak, EUDEL, Eskola kontseilua, Unibertsitateak, Arartekoa, GKE, EITB, GOI Mandataria
 - Baliabideen zentroa: idazkaritza teknikoa

- PLANAREN ONURAK
 - Koordinazioa-lan sistematikoa
 - Diagnostiko-ebaluazio kultura
 - Lan iraunkorra
 - Nazioarte mailako estandarren arabera
 - Terminologia-definizioak...: kontsentsua
 - Terrorismo eta indarkeria politikoaren inguruko lehenengo proiektu pilotoak
 - Unitate didaktikoak-eskoletara aplikaturik
 - Orokortzeko materialak: 2008an abian

- Birformulazioa 2010ean (2010-2011):
 - Terrorismoa erdigunean:
 - Planaren aldaketa terminologikoak
 - Biktimak eskoletara: ekintzak
 - Balorazioa:
 - Kontsentsua zeharo apurturik, “stand by” puntuan gaude

4. ETORKIZUNEN ERONKA

- ETaren su-etena: eta orain zer?
- Diagnostikoa: BAKEGINTZAREN faseak
 - Hasierako fasea (su-etena)
 - Eraldaketa-fasea (gaurkoa?)
 - Birreraikitze-fasea (adiskidetzea-zauriak itxi-gizarte sarea berregitea...)
- Aldez aurretik: zuzeneko eta zeharkako GGEE/BAKE hezkuntza

- Nazioarteko kontsentsua “zeharkako” GGEE hezkuntzan du abiapuntu eta helmuga
 - GGEE hezkuntzaren definizioa/terminologia
 - Horren kultura hedatu/trebatu
 - Informazioa ez ezik/jarrerak ere
 - Zatiezintasuna
 - GAITAN: Hiritartasuna, berdintasuna, bakea, kulturartekotasuna...
 - URRAKETA MOTATAN: guzti-guztiak, politikakeriarik gabe!
 - GGEEen urraketen aurrean lan prebentibo gisa (neutraltasunik ez!)
 - GGEEen urraketen tratamendua kritikoa behar du izan (kausak) eta demokratikoa (ikasle-irakasle-komunitate osoaren parte-hartzea)

- (naz. Kontsentsua –jarrip-) Eredu instituzionalean:
 - Gobernuak lidergoa eta bultzalana (erantzukina)
 - Eskola formala, ez-formala eta informala
 - Trebakuntza iraunkorra-programa orohartzaileak
 - Diagnostiko-ebaluazio kultura
 - Bitartekoak
 - Adingabeak eta helduak
 - Nazioarte mailako estandarren arabera eta nazioarteko erakundeekin sarean

- Bakegintza eta hezkuntzaren funtzioa **oro har**
 - Zeharkakoa edozein fasetan gertatu behar da
 - Eraldaketa-fasean oinarriak sendotu beharko
 - Birreraikitze-fasean: poliki-poliki **zuzeneko** hezkuntzara pasatu behar da

- Bakegintza eta GGEE hezkuntza **gaur eta hemen**:
 - Terminologia egonkortu: GGEE hezkuntza
 - Edukien printzipioak egonkortu (zeharkako hezkuntza: zatiezintasuna, eredu kritikoa, demokratikoa...)
 - Eredu instituzionala egonkortu
 - Zeharkako hezkuntza honen edukiak eta tresnak eskoletara eta eskolaz kanpora eramateko **esku-hartze zehatzak** landu eta ezarri (curriculum, transbersalak, ekintza osagarriak, udal barruko jardun koordinatuak, telebista...)

- Zuzeneko Hezkuntza **prestatzen** joan, oraindik era sistematikoan eskoletara eraman barik!
- Zergatik? Adibide praktikoa
 - Gertatu denaren diagnostikoa: bakarrik hildakoak eta zaurituak
 - SUFRIMENDUAREN MAPA
"OSATUGABEA"
 - Gertatu denaren kausak

ESKERRIK ASKO

Jon-Mirena LANDA GOROSTIZA

Zuzenbide Penaleko Irakaslea (UPV/EHU)

Giza Eskubideetarako Zuzendari ohia (EJ)

jonmirena.landa@ehu.es

www.jmlanda.com